

ЗІСТАВНІСТЬ ЯК ЯКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРИСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Якість інформації безпосередньо залежить від того, як саме має бути подана дана інформація. Значення набувають безпосередньо якісні характеристики, наведені в Міжнародних стандартах фінансової звітності. Серед вчених довгий час точиться дискусія щодо того, яка якісна характеристика найбільше впливатиме на якість звітності. Одна з детермінант корисної фінансової інформації, яка дозволяє користувачам виявляти та розуміти подібність та відмінності між статтями, визначена Концептуальними основами фінансової звітності [4], називається зіставністю.

При перекладі Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) з офіційної англійської версії на українську мову термін «comparability» визначено як зіставність. Проте, часто вчені вживають щодо «comparability» термін «порівнянність». Використання Міжнародних стандартів фінансової звітності іншими мовами, ніж англійська, створює потенціал для відмінностей перекладу, які можуть ввести зміну результатів бухгалтерського обліку при використанні різних мов (Huerta E., Petrides Y., Braun G.P., 2013) [5]. Тому слід розібратись у правильності використання того чи іншого терміну.

В тлумачному словнику відсутній термін «зіставність». Термін «зіставляти» визначено в значенні «порівнювати щось із чим-небудь або між собою», і рідко, вживається значення «ставити поруч, разом; складати» [1, с. 579]. В іншому онлайн тлумачному словнику поняття «зіставний» застосовується тільки в симбіозі з поняттям методу. Зіставний метод визначено як систему прийомів і методик систематичного порівняння об'єктів, явищ тощо на основі встановлення між ними еквівалентності [2].

Натомість в тлумачному словнику фігурують і слово «порівнянність», і слово «порівнянний». «Порівнянний» визначається як такий, який можна порівняти з іншими, і такий, який можна виміряти однаковою мірою з чим-небудь іншим; сумірний, співмірний [3, с. 258]. Як бачимо, переважає філософське трактування поняття з пошуком реальної подібності і відмінності об'єктів пізнання, їх ознак і відносин між ними. Зіставність же розглядається як систематичний процес порівняння, або як можливість порівнювати предмети.

В бухгалтерському обліку якість інформації залежить від ступеня подібності відображення економічних показників у фінансовій звітності різних підприємств. В Концептуальних основах зіставність – це посилювальна якісна характеристика, яка дає змогу користувачам ідентифікувати та зрозуміти подібності статей та відмінності між ними [4]. В Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначається саме порівнянність. Це підтверджується статтею, відповідно до якої «фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди або фінансові звіти різних підприємств» [6]. Отже, порівняння виступає як безпосередньо процес, при якому порівнюються статті фінансової звітності, а зіставність – як характеристика статті. При чому порівнювати, по суті, можна різні статті, визначати їх взаємодії, а зіставляти – тільки ті статті, які відповідають певним вимогам. Однак, на нашу думку, в бухгалтерському обліку можливе використання обох значень терміну «comparability»: і порівнянність, і зіставність. При чому перше поняття вважаємо ширшим, а друге – обмеженим певними вимогами, що висуваються до звітності, або систематичністю проведення спостереження.

Список використаних джерел:

1. Словник української мови: в 11 томах. – Том 3, 1972. – Стор. 579.
2. ЗІСТАВЛЯТИ значення. Толковий словарь украинского языка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: classes.ru.
3. Словник української мови: в 11 томах. – Том 7, 1976. – Стор. 258.
4. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_009/print1447496000227706.
5. Huerta E., Petrides Y., Braun G.P. (2013). Translation of IFRS: Language as a barrier to comparability. Research in Accounting Regulation. Vol. 25, Issue 1. P. 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.racreg.2012.11.007>.
6. Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.